

Pregled novih knjiga i listova

RIBARSKI LIST, SARAJEVO

Broj 5. za g. 1953. ističe se obogaćenjem sadržaja i smatramo potrebnim istaknuti ovo postepeno izdizanje ovog lista, da bi sportski ribari i ribarske organizacije u FNRJ mogle da se okoriste svim našim stručnim listovima.

U listu se povećava i pojačava lista saradnika iz NR BiH kao i iz drugih republika. Vidimo da se mnogi naši stručnjaci drže umjесnog i korisnog načela, da saraduju u više stručnih listova i na taj način pomažu u širenju znanja o ribama i u unapređenju ribarstva.

Broj 6. toga lista donosi desetak članaka i nekoliko manjih bilježaka iz raznih oblasti ribarstva. Prof. Josip Plančić daje kratak prikaz slatkovodnog ribarstva Jugoslavije. Prof. Danilo Silkimić piše o dvadesetgodišnjem radu Udruženja ribolovaca u Trebinju. Opisuje novo ribogojilište u Lastvi kod Trebinja. Prof. Milutin Gligić opisuje faunu i floru Vareškog revira. Velibor Pešić govori o ulozi ribljih čula u sportskom ribolovu. Anton S. Pirc tretira pitanje poribljavanja akumulacionih jezera. Ing. Dorđe Kosorić referiše o izložbi ribolovnog turizma u Banja Luci. Ing. Mahmut Aganović traži više razumijevanja za unapređenje ribarstva sa strane velikih poduzeća. Ing. Dušan Jedlička piše o gajenju šarana u malim ribnjacima i t. d. Ovo nekoliko navedenih tema svjedoči o aktuelnim i raznolikim nastojanjima niza autora, saradnika sarajevskog Ribarskog lista i njegovog uredništva.

Uredništvo se nalazi u Sarajevu, Štrosmajerova ul. br. 1.

MORSKO RIBARSTVO, BR. 11—12/1953.

Posljednji broj za g. 1953. donosi članke F. G. o neiskorišćenim područjima našeg mora, Ing. R. M. o proizvodnji sardina u svijetu, zatim od A. D. o kritici ribara na nacrt novog uputstva za lov na sitne plave ribe. Ing. R. M. o ribarskoj privredi Zapadne Njemačke, Ing. V. D. o lovu srdela u Jugozapadnoj Africi, Prof. M. M. o kamenici (oštrigi) kao lijeku i t. d. sa raznim referatima i vijestima. Uredništvo i administracija se nalazi u Zagrebu, Margaretska 3/I.

SPORTSKI RIBOLOV BR. 5 i BR. 6/1953.

U br. 5. našega lista za g. 1953. zabilježili smo da je počeo izlaziti novi ribarski list pod gornjim imenom. Od onda do danas taj list se je sve bolje razvijao i usavršavao. Do konca g. 1953. izišlo je svih 6 predviđenih brojeva. Savez sportskih ribolovnih društava NRH želj ovim listom unaprediti ribolovni sport i turizam. Uspjeh kod čitalaca je velik i sve više raste zanimanje za list i njegov sadržaj.

Br. 5. ima među ostalim ovakav sadržaj: Tuđe nećemo — svoje nedamo. Zatim članak pod naslovom »Tko je ovlašten loviti ribu«. U ovom članku kao i u drugom »Paralelna akcija« razmatraju se

vrlo važna pitanja sređenja ribolovnih prilika i spriječavanja prekršaja. Zatim slijedi članak F. Venea o lovu soma sa bučkalom, a Z. Talera o klenu kao sportskoj ribi. R. H. piše o udičarskim rekordima, a F. P. o »lijepom, plavom Dunavu«. N. Vj. piše o političkoj aktivnosti sportskih ribara. I. Markovac iznosi poglede na iskorišćivanje pastrvskih voda a F. Šulentić duhovito priča o »Fabinoj lovinici«. O ribarskom turizmu piše F. Vene povodom boravka jedne grupe Francuza. Sa rubrikom Razno i Savezne obavijesti zaključen je ovaj broj.

Br. 6. također donosi aktuelne članke iz grane sportskog ribolova i ribarskog turizma. F. Vene iznosi svršetak svog opisa ribolova grupe Francuza. U članku »Gledanje kroz prste — znak slabosti« nalazimo razmatranje o spriječavanju ribolovnih prekršaja. Z. Taler je napisao upute o primanju i postupku sa oplodnom pastrvskom ikrom. S. Volk piše o Kupi a također i F. Vene, a I. Krušnjak o izletu na Unu, dok je K. Pažur opisao izlet na Rječinu, koja je malo poznata pastrvska voda. Zatim slijede manje vijesti i bilješke. T.

»RIBIČ« BR. 11—12/1953.

Ovaj list izlazi već dvanajstu godinu. Izdaje ga sada Republička ribarska komisija u Ljubljani, Pošt, pret. 207. Ističemo članke O. Savinskog o sportskom ribolovu, K. Derganca o statističkim podacima lovine ljubljanskih sportskih ribara, M. Svetine o ribarskom natjecanju, S. Bevka o ribljim parazitima i Murskog o uzrocima masovnog ugibanja riba. Slijedi niz drugih članaka i kraćih bilježaka. List se odlikuje dobrom i solidnom opremom te lijepim omotom.

»RIBIČ« BR. 1—2/1954.

Sa prvim sveskom za g. 1954, ovaj list ulazi u XIII.-to godišće, a sada ga je preuzela u izdavanje Ribiška zveza Slovenije. Iz sadržaja navodimo ove članke: Drug. E. Kardelj — odličan sportski ribar. M. Svetina, Izvještaj inicijativnog odbora na osnivačkoj skupštini Saveza ribarskih društava Slovenije, Slijede članci o zaključcima skupštine i o organima Saveza, izabranim na skupštini. Dr. F. Hočevar piše o športsko-ribarskom duhu, a Dr. J. Slak o ribama u prehrani naroda. Veoma je aktuelan članak B. Tobiasa iz Maribora o problemu zaštite mladice-glavatice u Dravi. Zatim slijede ostali članci, kao i razne manje rubrike, među kojima se ističu objave o kaznama za ribolovne prekršaje.

NOVA METODA OTSTRANJIVANJA LJEPLJIVOSTI IKRE DEVERIKE

(M. F. Vernidub: Novij spasob obeskleivanja ikri lešca — Ribnoje hazjajstvo br. 9, 1953)

U cilju aklimatizacije i poribljavanja pojedinih voda sa deverikom (Abramis brama L.) ikra od te

ribe stavlja se u posebne aparate u svrhu dobijanja što veće količine mladunaca. Inkubacija ikre na prirodnim supstratima pokazala se neefikasnom radi brzog razvitka gljivice saprolegnije i time velikih gubitaka.

Najveću poteškoću kod tog čini velika ljepljivost ikre od deverike kao i od svih šaranovidnih riba, čija se ikra u prirodi lijepi na supstrate. (vodeno bilje i dr.). Oplođena se ikra na taj način lijepi međusobno stvarajući grumene koje gljivice saprolegnija lako u cjelini uništava. Da bi se ikra mogla uspješno razvijati u inkubacionim aparatima provodile su se razne mjere u cilju sprečavanja međusobnog sljepljivanja ikre. To se je činilo obično mehaničkim djelovanjem na ikru pomoću ispiranja sa vodom ili otopinom škroba. Tim načinom je bilo velikih oštećivanja, tako da se je izleglo tek oko 50% od oplođene ikre.

Pisac je proveo pokuse u tom pravcu i došao do zadovoljavajućih rezultata upotrebivši slijedeću metodu:

Oplođivanje se provodi običnim načinom, no voda se dodaje postepeno samo u količini od 100 cm³ na 1 kgr. ikre. Dodavanjem veće količine vode ikra počinje bubriti i naglo razvijati ljepljive materije, što povlači za sobom stvaranje grumenova od ikre.

Nakon toga ikra se tankim mlazom sasvim polako prelije u posudu u kojoj se nalazi rastvoreni fini rječni mulj (bez pijeska) ili glina (najbolja gustoća rastvora je na 10 l vode 1 l gustog mulja ili gline, a spravlja se prilikom oplođivanja ikre), i istovremeno rasijava ikra u tom rastvoru brzim pokretima ruke. Došavši u rastvor mulja ikra počinje naglje razvijati ljepljive materije, a vežući se za čestice mulja onemogućeno je njihovo međusobno sljepljivanje. Posuda u kojoj se vrši ta radnja zapremine od 10 l sa sadržinom od 5 do 6 l otopine mulja. U tu količinu rastvora može se staviti 2 do 2,50 kgr. ikre bez štete za kvalitet rada. Rasijavanje ikre u posudi sa muljem traje 1½ do 2 minute za 1 kgr. ikre.

Nakon toga pristupa se postupnom ispiranju ikre od mulja, što se obavlja ulivanjem i izlivanjem vode iz posude, dok ne bude sav mulj odstranjen iz vode. To ispiranje može se prevesti za 12 do 15 minuta nakon čega se ikra rasporedi po aparatima.

Pisac je tim načinom dobio dobre rezultate. Gubici ikre kod pokusa provedenih navedenom metodom iznosili su kod upotrebe inkubatora Ses-Grina — 32,7%, a kod upotrebe inkubatora sistema P. S. Juščenka 18,65%.

I. B.

ŠENK O.: ISPITIVANJA RASTENJA I SPOLNOG SAZRIJEVANJA LIPLJENOVA (THYMALLUS THYMALLUS) IZ RIJEKA DRINE, BOSNE I VRBASA

»Veterinaria«, Sarajevo, broj 4. za g. 1953. donosi rad biologa O. Šenka pod gornjim naslovom. U radu autor iznosi rezultate svojeg ispitivanja

168 lipljenova iz tih triju rijeka. Obradene ribe su ulovljene komisijski po odredbi Savjeta za poljoprivredu NR BiH g. 1952. u cilju da se utvrdi osnova za propise o minimalnoj mjeri za tu vrstu. Djelomično su također upotrebljeni podaci od 451 primjerka lipljana, koji su ulovljeni tokom više godina u rijeci Bosni za druge svrhe.

Potrebno je osobito istaknuti motive i cilj ovog lova i rada, kao tipičan primjer pravilnog postupka za određivanje zaštitnih mjera za ribe pomoću minimalne mjere. Dosadanje minimalne mjere za ribe u Jugoslaviji (slatkovodne), su većinom zastarjele a uvedene su obično prema stranim uzorima, koji kod nas nisu nikada provjeravani. Rast riba u našim klimatskim prilikama i ostalim uvjetima, teoretski uzevši, nije i ne mora biti jednak onome u drugim zemljama. Stoga je neophodno potrebno provjeravanje uzora iz drugih zemalja, a ovaj primjer dokazuje, da nije naučno osnovano držati se slijepo uobičajenih minimalnih mjera.

U šest tablica, sa odgovarajućim tekstom, autor iznosi ove podatke:

1. Dužine lipljenova u cm.
2. Težine lipljenova u gramima.
3. Uporedni pregled težina 1 cm dužine tijela u gramima.
4. Ukupni pregled dužina tijela prema stupnjevima spolne zrelosti.
5. Dužine i širine jajnika spolno nezrelih lipljenova u % dužine tijela.
6. Dužine jajnika spolno zrelih u % dužine tijela i težine oba jajnika spolno zrelih u % težine tijela.

Među ostalim korisnim rezultatima ovog rada valja prvenstveno naglasiti, da je sada jasno i bez sumnje dokazano, da je minimalna mjera od 25 cm za lipljana ustvari daleko od mjere, koja bi ga mogla zaista da zaštiti od preranog izlovljavanja.

U Drini nije pronađen nijedan primjerak, koji bi bio sazrio za mrijest, u dužini manjoj od 33,5 cm, u Bosni 27,5 cm, a u Vrbasu 28,5 cm. Istodobno je utvrđeno da u Drini ima primjeraka dugih i 37,5 cm, koji još nisu sazreli za mrijest, dok najveća dužina ovakvih nezrelih lipljana u Bosni iznosi 32,9, a u Vrbasu 34,1 cm.

Svi primjerci bili su pri kraju druge godine svoga života, bez obzira na veličinu i spol, još spolno nezreli, a u trećoj godini su bili većinom zreli, iako ne svi. Naprotiv u četvrtoj godini života nema više spolno nezrelih.

Ovaj rad bi trebao da posluži kao poticaj da se i za druge naše slatkovodne, privredno vrijedne ribe, izvrše analogna ispitivanja u raznim rijekama i krajevima. To bi postavilo poznavanje naših riba, kao i njihovo racionalno iskorištavanje, na sigurnije i bolje osnove, provjerene naučnim putem.

Z. T.